

Светислав Басара

По следите на СВЕЩЕНИЯ ГРААЛ

ДУНАВ – ОБЕДИНЕНИ В ЛИТЕРАТУРАТА

ГЕЯ НМБ-
РИС

Светислав Басара

ПО СЛЕДИТЕ НА СВЕЩЕНИЯ ГРААЛ

Втора част на романа

„Легенда за велосипедистите“

ДУНАВ – ОБЕДИНЕНИ В ЛИТЕРАТУРАТА

*Този проект е финансиран
с подкрепата на програма
„Творческа Европа“
на Европейската комисия.*

© Svetislav Basara, 2010
Na Gralovom tragu
Dereta, Beograd, 2010

*Всички права запазени. Никаква част от това издание не може да бъде
преиздавана, съхранявана по компютърен начин или препредавана под
каквато и да е форма или по какъвто и да е начин – електронен, меха-
ничен, фотокопиран, записващ или друг, без предварителното позволение
на носителите на правата.*

© Светислав Басара, автор, 2016
© Издателство „Гя-Либрис“, 2016
© Желя Георгиева, превод, 2016
© Гаяля Кръстева, оформление и корица, 2016

ISBN 978-954-300-155-2

Светислав Басара

По следите на СВЕЩЕНИЯ ГРААЛ

Втора част на романа „Легенда за велосипедистите“

Превод от сръбски: Желя Георгиева

ГЕОМЕТРИС

София, 2016

Ще бъдете предадени също тъй и от родители и от братя, и от роднини и от приятели, а някои от вас ще умъртвят; и ще бъдете мразени от всички, заради Моето име.

От Лука, 21; 16,17

Бог не обига външното дело, затворено от времето и пространството, тясно и в състояние да бъде възспряно и потиснато от човека – дело, което остарява и с течение на времето и използването му се уморява.

*Майстер Екхард,
Книга на божествената утеха*

ПРЕДГОВОР

Романът, който предаваме в ръцете на читателя, все още нямаше свое име в момента, когато авторът изписваше редовете на този предговор (за да засвидетелства по един старомоден начин, че отрича всякаква връзка с модернизма и постмодернизма). Бъдещият му ход беше напълно непредвидим и случаен като живота. Знаеше се само, че ще бъде потомък на „Легенда за велосипедистите“. Но в едно отношение непредвидимостта на романа имаше голямо предимство пред непредвидимостта на живота, тъй като тя е фалшифицирана, за да може онова, което е известно за него – смъртта, да остане скрито от очите на нашия страх. Защото, пишейки книга или по-скоро явявайки се съставител на чужди писания, авторът е винаги мотивиран от надеждата, че ще се натъкне на съчетание от думи, на изречение, което ще го просветли, ще го освободи от оковите на този детерминиран свят и ще го възвиси на небето.

Това, разбира се, се случва извънредно рядко. Имената на щастливците остават неизвестни, защото те надхвърлят рамките на историята на литературата, клон от общата история, откъдето е изключително трудно да се измъкнеш, „да се събудиш от кошмара“, както писа някога Джойс. Въпреки че възможностите за литературно просвет-

ление са нищожни, романът е винаги и по-човешки, и по-действителен от „действителността“, представяна ни от училището, учебниците, медиите чрез изкривените диоптри на паралитературните науки, философията и идеологията, и възприемана от нас с още по-мътните лещи на сетивата ни като консистентна, осезаема и логична. Само в романа могат да се срещнат умрели хора; само там е възможно да се поправи неправдата; само в романа могат да се разкрият заблудите и фалшификацииите; само в самотните изречения може да се узнае съдбата на момиченца, изчезнали някоя нощ безследно, без да се чуе никога нищо повече за тях.

И накрая, писателят (или съставителят) в един момент може да срещне и самия себе си (искрените писатели са винаги по-скоро от отсамната страна на текста) и да остане смаян от появата на своя двойник, който ненадейно изплува от четивото и защитен от имунитета си на литературен герой, започва да разкрива тъмните страни на неговото подсъзнание.

Затова за предпочитане е този роман да не се възприема като предмет от този свят. Той е по-скоро като онези Борхесови предмети хръонирци, сътворени под въздействието на чистия копнеж, които привидно не се различават от всекидневните, но след като изпълнят своята задача, започват да избледняват и изчезват.

Както вече се спомена, тази книга се различава от останалите и по това, че наред с класическата хоризонтална ос (x) има и вертикална (y); освен лява – и дясна страна; има и измерения напред и назад. Така романът образува координатна система и кръст; вече не е средство за развлечение, а за разпъване както на

писателя, така и на читателя. Затова всички, които вземат в ръцете си тази книга, се предупреждават, че го правят на своя отговорност.

И ето – скоро романът ще започне. Това ще стане в една нощ, когато оперативните работници на Държавна сигурност ще нахлуят в жилището ми, за да търсят документи за тайната организация на Евангелските велосипедисти от Кръста на Розата. Вместо компрометиращ материал те ще открият купчина разнородни книжа, изрезки от печата, писма и фотокопия. Смятайки, че става въпрос за цялостен ръкопис, ще заснемат материала на микрофилм и неволно ще определят структурата и композицията на фрагментите. Безспорните и многостранни връзки между тях са плод на параноично свързване на фактите. Така службата, която търси фиктивните вина на отделни хора, без да иска, ще открие истинската вина на всички, сякаш следва максимата на онзи древен магьосник (използвана по-късно и от Фройд): *Flectere si nequeo superos, acheronta movebo.* (Не можейки да докосна небесата, ще задвижа реките на ада.)

ИНИЦИАЦИИ

ДО РЕПУБЛИКАНСКИЯ СЕКРЕТАРИАТ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Вх. № 234/89

Строго пош.

Съгласно нареждане от писмо с вх. № 123/89 и след подробно разследване на заподозрените в членство на подривната организация „Евангелските велосипедисти от Кръста на Розата“ е установено следното:

1. Милован Джилас, Драголюб Протич, Жарко Басара, Радиша Ковачевич, Йован Калевич, Милисав Савич, Гојко Тешич, Амфилохие Радович, Никола Милошевич, Добрица Чосич и Предраг Маркович съставляват тайното ръководство на нелегалната организация „Евангелските велосипедисти“. Всички, посочени по-горе, са поставени под дискретно наблюдение (контролиране на кореспонденцията, подслушване на телефонните разговори, слеждане).

2. Над останалите лица, упоменати в Списъка, разследването се прекратява, тъй като е установено безспорно, че нямат никаква връзка с нелегалната организация и са включени в Списъка с цел създаване на объркване и насочване на разследването в грешна посока.

3. Впрочем съществува оправдано съмнение, че в Списъка не са изредени всички членове на Групата югоизток и че сред тях се намират значителен брой

известни творци, журналисти, академици, писатели, висши военни, учени, дипломати и спортисти, което е в пълно съответствие със стратегията на организацията. Изправени сме пред изключително хитра тактика; войната, която водят „Евангелските велосипедисти“, не принадлежи към никои известен досега вид. Става въпрос за медийна война. В съответствие със своята доктрина, в която пресилена мистика служи на съвсем практични политически цели, те се стремят да се внедрят във всички сфери на обществен живот, да извършат по този начин тих преврат и отново да възстановят теократичната Източна Римска империя. Тъй като по-голяма част от нашата територия е принадлежала към някогашна Византия, е нужна повишена бдителност.

4. Необходимо е също така да се засили контролът над всички велосипедни клубове, организации на „зелените“ и пр., още повече че наскоро се появи и пропагандният памфлет под формата (още един от начините за мимикрия) на романа „Легенда за велосипедистите“, който осъществи коварна индоктринация на една част от читателите.

5. Във връзка с това бе извършен обиск в жилището на писателя (или съставителя) на „Легенда за велосипедистите“ С. Басара.

По време на обиска бе установено, че домът, в който живее С. Басара, с изключение на една стая, е напълно празен. И в тази стая, освен легло, рафтове за книги, ракла за грехи и писалище, няма нищо друго. Стените са украсени с копия на икони на Христос, Богородица, свети Никола и свети Архангел Михаил, една графика на Слободан Миливоевич и снимка на Сталин в рамка.

Чекмеджето на писалището не беше заключено, затова без затруднения прегледахме съдържанието му. Заснехме на микрофилми всички ръкописи и изготвихме списък на намерените предмети (приложение 1).

6. Голяма изненада беше писмото, адресирано до С. Басара от страна на небезизвестния М. Димитриевич от Лозана, в него Басара се предупреждава, че ще му бъде извършен обиск, което говори, че „Евангелските велосипедисти“ имат свой човек, внедрен в редовете на нашата служба.

7. След изпълнение на задачата ръкописите, снимките и предметите в чекмеджето бяха приведени в първоначалното им състояние и незабелязани напуснахме жилището.

Печат:

Поглис:

УСТАВ НА РОМАНА „ПО СЛЕДИТЕ НА СВЕЩЕНИЯ ГРААЛ”

ЧЛЕН 1.

В романа „По следите на Свещения Граал” има Бог. Независимо от това романът може да бъде четен и от атеисти, идолопоклонници и неопределени.

ЧЛЕН 2.

Знамето на романа е синьо поле с двуглав бял византийски орел. Гербът на романа е син щит с бял двуглав орел, който в ноктите на левия си крак държи меч, а в тези на десния – кръст.

ЧЛЕН 3.

Романът подобно на земната кора има повече семантични слоеве. Повърхността на хартията е само ципа, която отделя оригиналния текст от духа на читателя. Но както при огледалото (което в известна степен е наистина така), тези семантични слоеве не се намират в текста, а в самия читател.

ЧЛЕН 4.

Романът няма никаква връзка с масонското движение, наричано постмодернизъм.

ЧЛЕН 5.

Издател на романа е „Аквариус“, а тиражът е 3000.

ЧЛЕН 6.

Романът има 245 страници.

По следите на...

ЗАДГРОБНА ПОЛЕМИКА КАРЛО ГРОЗНИ – ГРОСМАН

Гросман! Събуди се, ленивецo! На ваше разположение, сир. Заповядайте. Зарежи куртоазията, идиот такъв. Винаги съм ти казвал: обръщай се към мен според етикецията само в присъствието на поданиците, на тълпата, омагьосана от суетните титли – екселенц, мажестии, etc. Какъв смисъл има да ме наричаш „сир“ сега, когато всички мои поданици, до един, са няколко етажа по-долу, в пъкъла, където ще свършим и ние двамата, ако не се случи чудо. А междувременно, докато гремеше, **голу** е излязла книга, измислена от мен, с нечовешки усилия от моя страна да пробутам своите медитации от това **нищо** и **никъде** в Малхут. Простете, сир, бихте ли ми обяснили значението на думата Малхут. Малхут на еврейски означава кралство, „присъствие на божественото в света“, най-ниската сфера на сътворението. Хеле, Гросман, книгата се появи. След стотици години излязохме от абсолютната анонимност; романът е приет сравнително добре и нека това бъде утеха за суетата ти. Твоите безсрамни авантюри забавляват уважаемата публика. Бихте ли могли поне приблизително да ми опишете как изглежда книгата, благодарение на която по някакъв начин възкръснахме напук на папата и неговата свита? Няма да е лесно, Гросман, но ще се

опитам; имаи предвид, че печатарството е напреднало много от времената на Гутенберг, а ти нямаш представа дори за тогавашните книги, защото си изгорен на кладата навреме, преди да бъде изобретена печатарската техника, та така светът е спасен от една напасть – от написването и публикуването на потоци бълвоч от твоя страна. Не вярвам, че щеше да пропуснеш този шанс. Вече виждам заглавието: *Maiordomus Grossman. DISPUTATIO DE TRINITATE, LIPSCIAE, 1548* или нещо такова, стига да беше доживял. Слава Богу, че не си, и затова слушай, набий си добре в главата описанието на книгата. Форматът е 12,5 x 21 сантиметра. В твърда черна корица, ако не се лъжа, с печатани букви: СВЕТИСЛАВ БАСАРА ЛЕГЕНДА ЗА ВЕЛОСИПЕДИСТИТЕ отпреди, и златопечат БАСАРА ЛЕГЕНДА ЗА ВЕЛОСИПЕДИСТИТЕ на рикната. Не питай какво е рикна. Отвън е обложка с жълтеникав цвят, която надолу постепенно преминава в сиво, в черно. светислав басара – да, точно така, с уголемени минускули, отпечатано в черен цвят, подчертано под и над линиите, а под червената – легенда за велосипедистите. С малко по-малки букви под заглавието пише: съвременна проза, просвета, глобус, младост. Още по-надолу сред празното пространство се реят два ангела, придържайки герба на Евангелските велосипедисти. Впрочем тук има нещо странно, незабележимо на пръв поглед. Над щита, закрита и засенчена от яркия червен цвят на заглавието, при по-внимателно вглеждане се показва една ангелска глава без тяло, а в горния ляв ъгъл, веднага до С-то на авторовото име – краищата на четири пера. Това просто кара човека, държащ книгата в ръце, да я обърне наопаки, с кориците към себе си, и тогава цялата гледка става по-ясна. С виртуозно решение

По следите на...

художественият редактор е разположил един обезглавен ангел на крайно неочаквано място, така да се каже, на границата между изтока и запада на книгата, и цялата гледка може да бъде описана по следния начин: паникьосан, обезглавеният ангел протяга ръка към ангела, който придържа дясната страна на герба и наблюдава своя събрат по неволя със силно загрижено изражение на лицето. Драматизмът на тази сцена донякъде се смекчава от цитат от рецензия в крайния североизток на книгата. В светлината на средновековната символика, близка и на мен, и на теб, дясната страна на книгата е византийска, а лявата – римска (страната на последователите на дявола, на крадци, анархисти и всякакви разбойници); това се потвърждава и от вътрешната география на романа: отворената книга, с букви, обърнати към читателя, съдържа от лявата страна предупредителни и пророчески текстове, а от дясната – трактати за разпада, пропадането и края на света. Простете, сир, но тук има някакви неясноти. Преди малко казахте, че дясната страна е византийска, а лявата – римска. Казах, идиот такъв, но защо не ме изслушаш докрай? Тази инверсия е само привидна; отначало книгите са четени от дясно наляво, за да може Божията реч да влезе от висшите сфери в света. Това не е допадало никому, затова е въведен обичаят да се чете от ляво надясно с цел бъркотията да стане по-голяма. Така АМОР е станало РОМА. Невероятно, сир. Но това още не е всичко, Гросман. Хайде да се позанимаем малко с кабалата. Какво е според кабалата Рома? Първата буква на това отбратително име Реш – ך, означава според Суарес „... космическо обиталище на целокупното съществуване (което) има корени в неудържимото органично движение на Вселената“, т.е. онова,

което в своето време Фройд ще нарече ID. Втората буква **М** – Мем е „... космическо осъществяване на плодovitостта и в интелегентната, или нематериалната част на човека, и в самото тяло“. И третата буква **А** – Алеф, изразява „... най-висша мощ, космическа енергия, всепроникваща, извън-временна, немислима“. Какво виждаш? Какви изводи си правиш от това? Немного, сир. Разбира се, че не виждаш нищо. Дори това, че чрез коварната си инверсия идолопоклонниците са пренасочили първоначалния ход на космическите сили така, че да поставят на първо място мрачните нагони, инстинкти и материята, потискащи Божиите еманации. Стар заговор е това, Гросман. Но да оставим кабалата. Докъде бяхме стигнали? Да, най-интересната част от описанието оставих за края. Както знаеш, т.е. ти не можеш да знаеш... Обичайно е, когато отвориш книга, да видиш фотография с ухиленото лице на писателя... Простете, че ви прекъсвам, сир, казвате „фотография“. Какво е това? Нима не си учил гръцки в Упсала, фалшификаторе на докторски дисертации? Учил съм, сир. Преведи тогава. Светлопис. Отлично, Гросман. Светлопис. Това е една нечиста и модерна магия, която простолюдието смята за забавление и кой знае какво още. Състои се от една *camera obscura*, знаеш какво е това, имаше ги и по наше време. Зная, сир. Е, та в отвора на тази *camera* е поставена леща, която проектира отзад света в умален вид, такъв, какъвто е, обрънат с главата надолу. Тук е сложен филм. Филм ли, сир? Да, забравих, че не разбираш английски. *Película*. Сега ми е ясно. Лъжеш, ама да караме по-нататък. Върху филма е нанесена субстанция, извънредно чувствителна на светлина, така че онова, което е светло и бяло в природата, на нея става черно,

По следите на...

изгоряло, а онова, което е черно, става прозрачно. На филма хората приличат на черни дяволи като онези от рисунките на Готфрид, каквито всъщност са си. Е, магията се усложнява още повече. Филмът се поставя върху хартия, също намазана с чувствителни към светлината химикали, осветява се и какво получаваме? Там, където на филма е черно, на хартията е бяло и обратно. Имаме вярна картина на даден човек или даден предмет. Но защо го правят? За да могат техните образи да надживеят тяхната смърт, Гросман. За да се убедят, че съществуват. Снимката на нашия писател обаче не е съвсем ясна. Контрастите са силни, половината лице е в тъмнина, половината – неясно. Нищо интересно. Първоначално. Изведнџ вниманието ти е привлечено от фигурата на рафта над масата. При изчезването на нюансите и подчертаването на сенките върху нахвърляните предмети от цялата тази бъркотия изплува прекрасна фигура на риба в тъмнината, фигура, която има дори перки и петна, и се появява от тази писателско-редакторско-печатарска галиматия, символизирайки клетвата за мълчание, която всички сме нарушили, и кривейки в своето име (IChThYS) и пътя, и истината, и живота, инициалите на нашия Спасител: IESOUS CHRISTOS THEOU YIOS SOTER.

Това добра поличба ли е, сир? Добра е, Гросман. Но ни чака още доста работа. Каква работа, ваше величество? Не ме наричай величество, безумецо, защото вече не съм дори нищожество, а едно най-обикновено нищо, само малко по-малко нищо, отколкото си ти. Нашата работа е историята, ако си забравил, лъжливи докторе. Няма да позволя на онези фалшификатори, големците на онзи свят долу, и на техните писарушки спокойно да гадаят миналото, като се зверят в

разни книжа, както циганките в кристалните си кълба. Нима миналото може да се остави на милостта на дилетантите? Не, да не се казвам Карло Грозни, докато съм мъртъв, няма да им отстъпя нито педя от моите изчезнали владения. А сега потъни в летаргичния си сън, докато не те повикам отново, докато не бъде наредено нещо друго. Да, сир. Вече спи... Така. Гросман е изключен. Следващите страници са лични. Нямам доверие в него. Някъде по средата на годините, проспани от моя майордом, реших да отида в ада и да посетя Марго. Слизам в ада като Данте и хоп – заставам пред бившата си жена. На пръв поглед не се е мѝчила особено. „Е, как е, невярна жено?“ – я попитах. А тя: „Тук се чувствам ужасно и нямам думи, с които да опиша поне малка част от страданията си“. Пак ми стана жал за нея. „Ако не беше се поддала на съблазните на нечестивия – казах, – сега нямаше да се вайкаш в дълбините на пѝкъла.“ Не щеш ли, Марго изсѝска: „Осѝди ме невинна, полудял от болезнена ревност, а барона погуби, защото завидя на красотата му“. Позамислих се, спомних си теологическите диспути, моя майордом и другите и изпаднах в мрачно настроение. Има ли край тази лѝжа? Защо и след смѝртта си дѝржи като отровена на своите самозаблуди, като тѝрпеливо понася неописуемите за нея мѝки: липсата на огледала, парфюми и балсами, отсъствието на ухажори и бѝбриви дворцови дами, защото какви други мѝки би могла да тѝрпи, щом е жена, а жената няма душа. *Non habet.* „Може би все пак има, може би Гросман поне веднѝж е бил прав“ – помислих си трогнат. А после се окопитих и се отказах от тези глупости. Жена и душа! Хаѝге ге! *Vade retro, Satanas!*

Ето, тези неосезаеми и почти разкъсани мрежи на връзката със земните неща, изглежда, ме дѝржат

По следите на...